

Кернякевич-Танасійчук Ю. В.

кандидат юридичних наук, доцент,

*доцент кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна*

Питання реалізації права на зайнятість завжди було, є і буде актуальним як з теоретичної, так і практичної точки зору. Варто відзначити, що в умовах сьогоденної соціально-економічної кризи, в якій перебуває наша держава, проблема забезпечення зайнятості населення особливо загострилася.

Відповідно до п. 7 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про зайнятість населення» під поняттям «зайнятість» слід розуміти не заборонену законодавством діяльність осіб, пов'язану із задоволенням їх особистих та суспільних потреб з метою одержання доходу (заробітної плати) у грошовій або іншій формі, а також діяльність членів однієї сім'ї, які здійснюють господарську діяльність або працюють у суб'єктів господарювання, заснованих на їх власності, у тому числі безоплатно [1].

Шабанов Р. І., аналізуючи правову природу права на зайнятість, зазначає, що право на зайнятість виступає, по-перше, як суб'єктивне право кожного громадянина, який входить до економічно-активного населення, на державне сприяння в одержанні роботи або необхідної профпідготовки для цього, якому відповідає обов'язок держави в особі його компетентних органів здійснити таке сприяння, і, по-друге, як правочин реалізувати свої можливості на одержання державного сприяння в різних організаційно-правових формах, вимагати від відповідних органів та посадових осіб належного виконання цього обов'язку [2, с. 123].

Для осіб, звільнених з місць позбавлення волі, можливість реалізувати своє суб'єктивне право на зайнятість набагато менша у порівнянні з іншими особами.

Така ситуація зумовлена багатьма чинниками, а саме: упередженістю потенційного роботодавця щодо особи, яка раніше відбувала покарання в місцях позбавлення волі; недостатнім рівнем ресоціалізації звільненої особи; втратою навичок та вмінь до професійної діяльності тощо.

З огляду на ці обставини особи, звільнені після відбуття покарання віднесені Законом України «Про зайнятість населення» до категорії громадян, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню.

Так для працевлаштування осіб звільнених після відбуття покарання разом з іншими категоріями громадян, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню, підприємствам, установам та організаціям з чисельністю штатних працівників понад 20 осіб встановлюється квота у розмірі 5 відсотків середньооблікової чисельності штатних працівників за попередній календарний рік. Роботодавці самостійно розраховують цю квоту з урахуванням чисельності громадян, які на умовах повної зайнятості вже працюють на підприємствах, в установах та організаціях і належать до таких, що неконкурентоспроможні на ринку праці (крім інвалідів), та за-

безпечують їх працевлаштування самостійно. Роботодавці можуть звернутися за сприянням для працевлаштування даної категорії громадян до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції. Обов'язковою умовою дотримання роботодавцями квоти вважається працевлаштування таких громадян, про що роботодавці інформують щороку центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції [1].

Крім того, задля засвоєння звільненими особами з місць позбавлення волі соціального досвіду з метою повернення їх до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві, в тому числі через реалізацію свого права на зайнятість, здійснюються заходи соціального патронажу.

Так, відповідно до ст. 18 Закону України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк» державна служба зайнятості наділена повноваженнями щодо здійснення соціального патронажу, зокрема, вона бере участь у підготовці до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк [3].

Наприклад, в рамках дії укладеної угоди про співробітництво Коломийського міськрайонного центру зайнятості з Коломийською виправною колонією № 41 відбулася чергова зустріч із засудженими, які готуються до звільнення. Представник служби зайнятості поінформувала про стан та перспективи ринку праці, основні напрями діяльності. Також розповіла присутнім про методи самостійного пошуку роботи, роз'яснивши нюанси кожного з них [4].

Таким чином, законодавчо передбачені додаткові гарантії для осіб, звільнених з місць позбавлення волі у сприянні працевлаштуванню та заходи інформаційно-роз'яснювального та профорієнтаційного характеру для осіб, які готуються до звільнення з місць позбавлення волі, сприяють подальшій соціальної адаптації раніше засудженої особи та реалізації її права на зайнятість, що в свою чергу позитивно впливає на особу і зменшує ризики вчинення нею нових злочинних діянь.

1. Закон України «Про зайнятість населення» від 5 лип. 2012 р. № 5067-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу до док. : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5067-17/page>

2. Шабанов Р. І. Правова природа права на зайнятість як юридичний механізм забезпечення зайнятості населення / Р. І. Шабанов // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». – 2014. – Випуск 26. — С. 119-124.

3. Закон України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк» від 17 берез. 2011 р. № 3160-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу до док. : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3160-17>

4. На Прикарпатті працівники центру зайнятості розповіли ув'язненим, як знайти роботу після звільнення [Електронний ресурс] // Режим доступу до док. : http://kurs.if.ua/news/na_prykarpatti_pratsivnyky_tsentru_zaynyatosti_rozpovily_uvyazne_pum_yak_znayty_robotu_pislya_zvylnennya_30003.html

Правове ре...
відповідності чи не...
ній роботі неоднор...
питання розглядал...
зміни та припинен...
«стан здоров'я» та...
відміну від медичн...
тримуємо думку н...
що характеризує пр...
с. 16]. Тому правов...
ров'я як невід'ємн...
ції права на працю...

Стан здор...
суб'єктності, зокре...

- мінімальн...
право на працю ш...
ного віку презюму...
нувати роботу, яка...

- роботою, я...
ності її виконуват...
потребою в особли...

Як і в перш...
звояє людини сам...
сновком. Загальні п...
стану здоров'я (н...
обов'язкових меди...
наявності медично...
ті), повинні встанов...

Недотриман...
суб'єктності праці...

ній суб'єкт таких...
укладення трудово...

інших причин укла...
моменту його уклад...

Чинний Коде...
лювали підстави та...